

Útvar hodnoty za peniaze

Ministerstvo financií SR / www.finance.gov.sk/uhp

Hodnota za peniaze projektu

ŽSR, Modernizácia koridoru, štátna hranica
ČR/SR – Čadca – Krásno nad Kysucou

časť: Krásno nad Kysucou - Čadca (vrátane)

Jún 2021

Operačný program
**Efektívna
verejná správa**

Európska únia
Európsky sociálny fond

Tento projekt je podporený z Európskeho sociálneho fondu

Upozornenie

Jedným zo zadaní projektu Hodnota za peniaze je ekonomicky posudzovať plánované verejné investície. Tento materiál je hodnotením Ministerstva financií SR k pripravovanej investícii na základe § 19a zákona 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Hodnotenie pripravili Rastislav Farkaš a Marián Bederka na základe štúdie uskutočniteľnosti projektu.

Hodnotenie má pre subjekty odporúčací charakter a negarantuje prostriedky z rozpočtu verejnej správy v hodnote investičného projektu. Rozhodnutie o realizácii projektu je v kompetencii jednotlivých ministrov.

Zhrnutie

- Predmetom projektu je komplexná rekonštrukcia alebo modernizácia 10,8 km trate medzi Krásnom nad Kysucou a Čadcou so zvýšením rýchlosti na 90 až 140 km/h v závislosti od variantu a prestavba stanice Čadca spolu za 166 – 350 mil. eur.
- Súčasná trať je po celej dĺžke dvojkolačná, elektrifikovaná, vybavená automatickým traťovým zabezpečovacím zariadením a systémom ERTSM. Trať je súčasťou koridoru základnej TEN-T siete. Vzhľadom na zložitý terén je najvyššia rýchlosť trate 80 km/h s obmedzeniami na niektorých častiach.
- Trať je podľa informácií ŽSR v zlom stave a potrebuje urgentne komplexnú rekonštrukciu. Dáta Metodiky určenia priorít v obnove a výstavbe železničnej infraštruktúry, ktorú zverejnilo MDV SR, potvrdzujú zlý technický stav infraštruktúry a potrebnú rekonštrukciu trate v predpokladanej hodnote 47 mil. eur.
- Štúdia posudzuje tri varianty. Varianty 1 a 2 uvažujú so zvýšením rýchlosti na 120 resp. 140 km/h vďaka výstavbe nového tunela Kýčera s dĺžkou 4,2 km a nákladmi 170 mil. eur. Variant 3 uvažuje s komplexnou rekonštrukciou trate v existujúcej stope. Všetky varianty uvažujú s výstavbou prestupného terminálu Krásno a takmer totožným návrhom prestavby stanice Čadca.
- Štúdia odporúča realizovať tzv. kombinovaný variant 3 (166 mil. eur). Zvyšné varianty, ktoré uvažovali s tunelovým riešením (349 mil. eur), štúdia hodnotí ako nenávratné.
- Štúdia uskutočniteľnosti bola vypracovaná pre celý koridor Krásno nad Kysucou (KnK) – štátna hranica SR/ČR, predmetom hodnotenia je iba úsek KnK - Čadca (vrátane stanice). Zvyšný úsek je už v realizácii a hodnotenie UHP¹ bolo zverejnené s odporúčaním dopracovať pôvodnú štúdiu a CBA pre ďalšie úseky.
- ŽSR plánuje spustiť verejné obstarávanie na projektovú dokumentáciu projektu zo zdrojov CEF do 2023.

Hodnotenie

- Na základe štúdie nie je možné potvrdiť návratnosť žiadneho variantu. Deklarovanú návratnosť variantu 3 nie je možné overiť vzhľadom na to, že štúdia nie je vypracovaná v súlade s metodikou. V štúdiu nie je správne zadefinovaný nulový variant a štúdia počíta s benefitmi, ktoré vyplývajú z inej stavby (úseku Žilina - Krásno), čo nadhodnocuje návratnosť projektu.
- Vzhľadom na zlý technický stav trate je nutná rekonštrukcia úseku a výmena prvkov infraštruktúry po životnosti. Podľa Metodiky určenia priorít v obnove a výstavbe železničnej infraštruktúry je rekonštrukcia trate potrebná a spoločensky návratná. Rekonštrukcia by vyriešila hlavné urgentné problémy, predĺžila životnosť a znížila počet meškaní, nezvýši ale zásadne rýchlosť vlakov.
- Náklady na rekonštrukciu trate v preferovanom variante 3 (61 mil. eur bez terminálu Krásno) sú o približne 14 mil. eur vyššie oproti nákladom odhadnutým v Metodike určenia priorít v obnove a výstavbe železničnej infraštruktúry. Rekonštrukcia je v oboch prípadoch podľa metodiky návratná.
- Výstavba nového prestupného terminálu Krásno s nákladmi 15 mil. eur tvorí podľa štúdie významnú časť prínosov celého projektu. Prínosy však nie je možné overiť.
- Návratnosť a vhodnosť návrhu technického riešenia prestavby železničnej stanice Čadca s nákladmi 90 mil. eur nebola preukázaná.

Odporúčania MF SR

- Pokračovať v príprave úseku Krásno nad Kysucou – Čadca (bez stanice) s optimalizáciou nákladov a sústredením sa na rekonštrukciu a výmenu prvkov infraštruktúry po dobre životnosti.
- Úpravy nad rámec nevyhnutného rozsahu rekonštrukcie trate vrátane výstavby terminálu Krásno realizovať až po preukázaní ich efektívnosti samostatnou analýzou prínosov a nákladov.
- Vypracovať samostatnú štúdiu, ktorá navrhne a ekonomicky posúdi nákladovo optimálne riešenie modernizácie stanice Čadca.

¹ Hodnotenie UHP dostupné na adrese: https://www.mfsr.sk/.../Cadca_hranicaSR_CEF_uhp_20200407...

Identifikácia potreby

Podľa štúdie je investícia potrebná z hľadiska modernizácie a rozvoja železničnej infraštruktúry a predstavuje pokračovanie v modernizácii úseku od Žiliny. Úsek Krásno nad Kysucou (KnK) – Čadca je súčasťou koridoru základnej siete TEN-T.

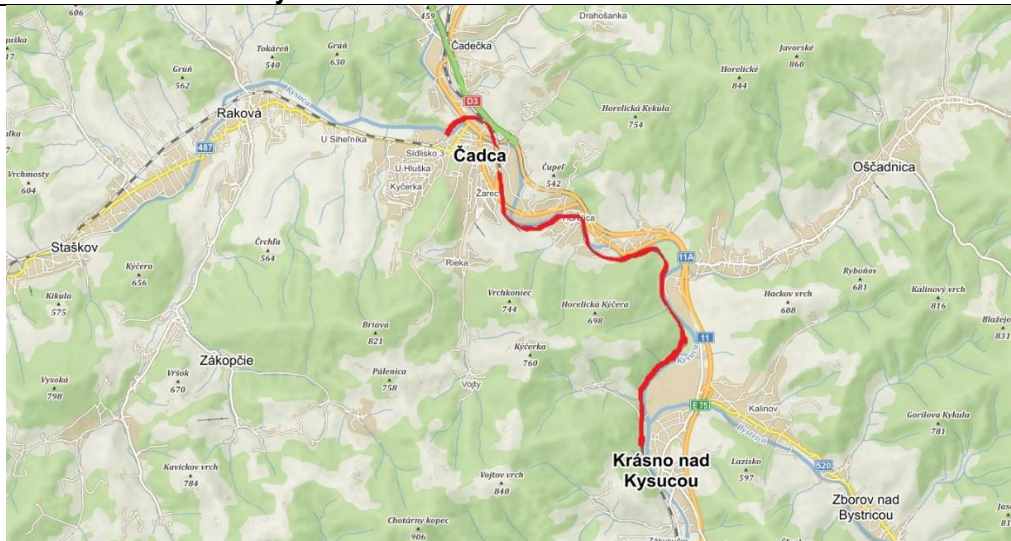
Technický stav železničného úseku podľa štúdie značne zaostáva za štandardnou technickou úrovňou oproti koridorom vo vyspelých európskych krajinách. Hlavné nedostatky na koridore sú morálne a fyzické zastaranie, množstvo úrovňových krížení s cestnou sieťou (plán vybudovať priecestné zabezpečovanie zariadenia) a smerové pomery trate, ktoré obmedzujú traťovú rýchlosť.

Ciele projektu

Cieľ projektu nie je v štúdií jasne vytýčený. Dobrou praxou je na začiatku štúdie určiť hlavné ciele projektu, ktoré musia dosiahnuť jednotlivé varianty. Cieľom projektu všeobecne je zlepšenie technickej úrovne železničnej trate. To prispeje k celkovému zatraktívneniu železničnej dopravy. Zároveň sa tým posilní konkurencieschopnosť železničnej dopravy voči ostatným druhom dopravy. Presné ciele v podobe požadovanej rýchlosti, nárastu počtu cestujúcich a pod. neboli stanovené.

Zverejnená metodika MDV SR pre určenie priorít v obnove a výstavbe železničnej infraštruktúry² konštatuje zlý technický stav infraštruktúry a potrebnú rekonštrukciu trate v predpokladanej hodnote 47 mil. eur. Náklady boli určené na základe porovnania jednotkových cien pre jednotlivé prvky infraštruktúry po životnosti, najmä výmenu zvršku a spodku, opravu mostov a trakčného vedenia.

Obrázok 1: Úsek Krásno nad Kysucou – Čadca

Zdroj: mapy.cz, spracovanie UHP

Analýza alternatív

Štúdia posudzuje tri projektové varianty. Varianty 1 a 2 uvažujú so zvýšením rýchlosti na 120 resp. 140 km/h vďaka výstavbe nového tunela Kýčera s dĺžkou 4,2 km. Preferovaný variant 3 uvažuje s komplexnou rekonštrukciou trate v existujúcej stope. Všetky varianty uvažujú s výstavbou prestupného terminálu Krásno a návrhy technického riešenia prestavby stanice Čadca sú naprieč variantami takmer totožné.

Nulový (referenčný) variant nie vypracovaný v súlade s metodikou pre prípravu analýzy nákladov a prínosov dopravných projektov MDV SR³. Variant nepredstavuje minimálne nutné náklady, ale komplexnú

² Metodika pre určenie priorít v obnove a výstavbe železničnej infraštruktúry dostupná na : <https://www.mindop.sk/priority/zeleznice>

³ Metodika pre prípravu analýzy nákladov a prínosov dopravných projektov MDV SR: <https://www.opii.gov.sk/metodicke-dokumenty/prirucka-cba>

rekonštrukciu trate a stanice s nákladmi 111 mil. eur. Variant uvažuje so zmenou trasovania, výstavbou prestupného terminálu Krásno, priecestných zabezpečovacích zariadení, protihlukových múrov, mostov a výmenou trakčného vedenia a zvršku a spodku. Pre úsek KnK – Čadca sú dokonca investičné náklady nulového variantu o 8 mil. eur vyššie ako odhadované náklady preferovaného projektového variantu 3.

Tabuľka 1: Opis variantov projektu

Variant	Investičné náklady (mil. eur)			Popis	Návratné
	Spolu	KnK - Čadca	ŽST Čadca		
V0	111	84	28	Komplexná rekonštrukcia trate s úpravou časti oblúkov a výstavbou terminálu Krásno. Slúži tiež ako referenčný nulový variant čo je v rozpore s metodikou.	
V1	329	241	88	Návrh nového trasovania na 100 km/ hod (tunelové riešenie) a výstavbou terminálu Krásno	nie
V2	349	258	90	Návrh nového trasovania na 120 – 140 km/ hod (tunelové riešenie) a výstavbou terminálu Krásno	nie
V3	166	76	90	Komplexná rekonštrukcia trate v existujúcej stope a výstavbou terminálu Krásno.	áno

Zdroj: ŠU a CBA projektu

Pre zvýšenie rýchlosti na 100 km/h (variant 1) štúdia neučila jednoznačne vhodné technické riešenie. Pre dosiahnutie rýchlosti je nutné vybudovať tunel alebo dlhé zárubné múry alebo ich kombináciu vo výsledku s podobnými investičnými nákladmi približne 241 mil. eur. Podľa štúdie je pre zvýšenie rýchlosti úseku potrebné takmer totožné technické riešenie ako pri zvýšení rýchlosti na 140 km/h. Preto v prípade zvýšenia rýchlosti preferuje ako realizovateľný variant 2.

Pre zvýšenie rýchlosti na 120 - 140 km/h (variant 2) je potrebná modernizácia železničnej trate s odhadovanými nákladmi 258 mil. eur v novej polohe s výraznou preložkou a vybudovaním tunela Kýčera za približne 170 mil. eur.

Vzhľadom na parametre trate bol posúdený variant komplexnej rekonštrukcie trate s rýchlosťou 80 km/h (variant 3). Variant uvažuje s rekonštrukciou trate v existujúcej stope, resp. s drobnými úpravami s predpokladanými nákladmi 77 mil. eur. Variant je v podstate modifikáciou rekonštrukcie úseku medzi KnK a Čadcou v referenčnom variante.

Návrh prestavby železničnej stanice Čadca je naprieč variantami v podstate zhodný s nákladmi 90 mil. eur. Uvažuje s úpravou smerových parametrov za účelom zvýšenia rýchlosti s minimalizovaním zásahov do existujúcej dispozície stanice, výmenou mostov cez rieku Kysuca, presunom nástupíšť a výmenou lávky pre chodcov.

Ekonomické hodnotenie

Štúdia nepreukázala návratnosť žiadneho variantu. Deklarovanú návratnosť variantu 3 nie je možné overiť vzhľadom na chyby štúdie, ktorá nie je vypracovaná v súlade s metodikou. V štúdiu nie je správne zadefinovaný nulový variant a počíta s benefitmi, ktoré vyplývajú z inej stavby. To nadhodnocuje návratnosť jednotlivých variantov.

Nulový variant nepredstavuje minimálne nutné náklady ako určuje metodika, ale komplexnú rekonštrukciu trate a stanice s nákladmi 111 mil. eur. Pre úsek KnK – Čadca sú dokonca investičné náklady nulového variantu o 8 mil. eur vyššie ako odhadované náklady preferovaného projektového variantu 3.

Ekonomická analýza počíta aj s prínosmi a nákladmi modernizácie susedného úseku Žilina – KnK od roku 2009. Štúdia musí takéto predpoklady jasne zdôvodniť a následne zjednotiť postup. Pri preferovanom variante 3 je pomer prínosov a nákladov počítaný dvoma spôsobmi:

- štúdia započítava všetky náklady a prínosy z úseku Žilina – KnK so začiatkom projektu v roku 2009 (v tabuľke 2 ako variant 3a)
- štúdia započítava prevádzkové náklady a prínosy z úseku Žilina – KnK, ale nezapočítava jeho investičné náklady 158 mil. eur v roku 2009. Začiatok projektu od roku 2021 (v tabuľke 2 ako variant 3b)

Ekonomická analýza nezahrňa do výpočtu BCR zostatkovú hodnotu projektu. To je v rozpore s metodikou MDV SR a znižuje návratnosť jednotlivých variantov.

Tabuľka 2: Ekonomická analýza projektu (mil. eur)

	Var. 1	Var. 2	Var. 3a	Var. 3b
			Technicky jeden variant ktorý uvažuje s rekonštrukciou trate v existujúcej stope. Varianty sa líšia iba metodikou výpočtu - rozsahom nákladov a prínosov započítaných do CBA	
			Varianty so zvýšením traťovej rýchlosti s tunelovým riešením	
Započítané náklady a prínosy od roku	2009	2009	2009	2021
Investičné náklady*	395	426	243	243
Investičné náklady hodnoteného úseku	329	349	166	166
<i>Úsek KnK - Čadca</i>	226	244	61	61
<i>Terminál Krásno</i>	15	15	15	15
<i>Stanica Čadca</i>	88	90	90	90
<i>Čadca – hranica ČR</i>	66	77	77	77
Ekonomické náklady (diskontované)	181	202	136	81
<i>Investičné náklady</i>	338	353	268	206
<i>Prevádzkové náklady</i>	-158	-151	-132	-125
Ekonomické prínosy (diskontované)	58	72	41	72
<i>Úspora času</i>	22	31	16	31
<i>Úspora prevádzkových nákladov vozidiel</i>	28	31	18	27
<i>Úspora na nehodovosti</i>	1	1	0	2
<i>Úspora na externalitách</i>	8	10	7	12
Zostatková hodnota	54	59	28	35
BCR	0,32	0,36	0,30	0,89
BCR (so započítaním zostatkovej hodnoty)	0,62	0,65	0,51	1,33

* Štúdia je vypracovaná pre celý koridor KnK – štátna hranica. V Ekonomickú analýze nie je možné oddeliť prínosy a prevádzkové náklady jednotlivých úsekov.

Zdroj: ŠU a CBA projektu, spracovanie UHP

V štúdií nie je samostatne vyhodnotená efektívnosť jednotlivých častí a) stanica Čadca, b) úsek Čadca – Krásno nad Kysucou a c) TIOP Krásno. Takýto prístup by zlepšil analýzu a umožnil lepšie hodnotenie projektu a navrhnúť riešenia s najvyššou hodnotou za peniaze. Bolo by možné vyhodnotenie jednotlivých častí projektu.

Vzhľadom na zlý technický stav trate je nutná rekonštrukcia úseku a výmena prvkov infraštruktúry po životnosti. Podľa Metodiky určenia priorit v obnove a výstavbe železničnej infraštruktúry je revitalizácia trate potrebná a návratná. Náklady preferovaného variantu 3 sú oproti nákladom na revitalizáciu trate vyššie približne o 14 mil. eur. Všetky náklady nad rámec rekonštrukcie trate musia byť potvrdené samostatnou štúdiou, keďže predložená štúdia jednoznačne nepotvrdila návratnosť ďalších opatrení.

Prínosy projektu

Prínosy plynú najmä z odstránenie rýchlostných prepádov (alebo zvýšenia rýchlosti vo variantoch 1 a 2) a výstavby nového prestupného terminálu Krásno. Prínosy zo zriadenia terminálu Krásno s nákladmi

približne 15 mil. eur, nie je možné overiť. Terminál prináša benefity vďaka presunu cestujúcich z automobilovej a autobusovej dopravy do vlakov najmä v smere z Ošadnice a Bystrickej doliny do Krásna, tiež z liniek medzi centrom mesta a dôležitými spádovými oblasťami. Až za polovicu nárastu počtu cestujúcich je zodpovedný práve nový prestupný terminál. Predpokladaný vplyv nie je možné detailne overiť.

Náklady projektu

Náklady variantov nie je možné overiť vzhľadom na detail poskytnutého rozpočtu. Náklady sú odhadnuté na úrovni veľkých položiek na jednotlivých častiach trate. Presné nacenenie s počtom prvkov na jednotlivých častiach trate a jednotkové ceny nie sú súčasťou dokumentácie.

Náklady železničnej stanice Čadca (90 mil. eur) tvoria najdrahšiu časť projektu je nutné doložiť a preukázať potrebu a návratnosť investície v danom rozsahu. Štúdia nepreukázala nutnosť daného rozsahu prác, návratnosť daného riešenia a náklady nie sú overiteľné.

Náklady úseku KnK – Čadca (61 mil. eur bez nákladov na terminál Krásno) nie je možné detailne overiť, ale vzhľadom na hrubé porovnanie cien odhadovaných nákladov modernizácie koridorov sú realistické. V porovnaní s odhadnutými nákladmi v Metodike určenia priorít v obnove a výstavbe železničnej infraštruktúry sú náklady vyššie o približne 14 mil. eur.

Tabuľka 3: Priemerné náklady modernizácie trate

Trat'	Náklady (mil. eur)	Dĺžka (km)	Náklady (eur / km)	Poznámka
Priemer			7,0	
Žilina - Košice	2 352,7	242,5	9,7	Podľa ŠU (variant 1.2)
Košice - Čierna	737,3	97,2	7,6	Podľa ŠU
Kraľovany – Lubochňa	12,7	4,0	3,2	Zmluvná cena (rekonštrukcia trate)
Považská Teplá - Dolný Hričov	84,1	17	4,9	Zmluvná cena (modernizácia)
Žilina - Krásno nad Kysucou	187,0	19	9,8	Zmluvná cena
Čadca - štátna hranica	75,2	6,7	11,2	PHZ
Krásno nad Kysucou - Čadca	61,0	9,4	6,5	Podľa ŠU (variant 3, bez terminálu Krásno)
Stanica Čadca	90,0	1,4	64,3	Podľa ŠU
Čadca – štátna hranica ČR	75,2	6,7	11,2	Podľa ŠU
Krásno - Čadca	47,3	10,8	4,3	Podľa metodiky prioritizácie

Zdroj: ŠU a CBA projektov, CRZ, spracovanie UHP

Vzhľadom na náklady nového terminálu Krásno je potrebné lepšie zdôvodnenie rozsahu prác. Plánovaná výstavba nového prestupného terminálu Krásno patrí s odhadovanými nákladmi 15 mil. eur k veľkým investičným projektom v danej oblasti na Slovensku. Štúdia nepreukázala potrebnosť daného rozsahu prác a rozpočet nie je možné overiť.

Pre porovnanie, pri v súčasnosti realizovanom prestupnom termináli Trebišov boli zvažované tri rôzne alternatívy v rozsahu od 5 do 49 mil. eur. Alternatívy boli posúdené analýzou prínosov a nákladov a bol vybraný variant s nákladmi 13,3 mil. eur. Pri rozsahu prestupného terminálu v Moldave alebo a plánovaného terminálu Bory sú náklady polovičné.

Tabuľka 4: Náklady výstavby prestupných terminálov (TIOP)

TIOP	Náklady	Prevádzka
Moldava nad Bodvou	6,7	2015
Trebišov	13,3	plán 2022
Bory (Lamačská brána)	6,3	plán 2023
Krásno	15,0	plán 2025

Zdroj: ŠU a CBA projektov, CRZ, spracovanie UHP